

Je dobré nechat se očkovat proti klíšťatům?

Očkování proti klíšťatům neexistuje. Klíšťata přenášejí celou řadu infekčních chorob. V našich podmínkách je to nejčastěji virové onemocnění nazývané klíšťová encefalitida (klíšťový zánět mozku). Klíšťata také velmi často přenášejí bakterií způsobované onemocnění označované jako lymeská borrelióza. Protože je tato nemoc způsobována bakterií, je možné proti ní zasáhnou antibiotiky, s větším či menším úspěchem. Naproti tomu jedinou možností, jak se ochránit proti klíšťové encefalitidě, je očkování. Proti jejímu původci, což je virus, neúčinkují žádná antibiotika. Česká republika patří mezi země, kde se klíšťová encefalitida vyskytuje skutečně často. Ročně se objeví 400–750 nemocných lidí a každým rokem se jejich počty zvyšují. Klíšťová encefalitida se nevyskytuje na celém území naší republiky, ale jen v určitých specifických oblastech. Ty totiž svým prostředím vytvářejí vhodné podmínky pro život nejen samotných klíšťat, ale i různých drobných zvířat. V rámci těchto společenství je virus přenášen z infikovaných klíšťat na drobná zvířata, u kterých se ale onemocnění neprojeví. Jenže pokud se »zdravé« klíště přisaje na nakažené zvíře, nebezpečný virus se dostane do jeho těla a přes vajíčka se může dostávat do další generace klíšťat. Do tohoto prostředí pak přichází člověk. Pokud na něm infikované klíště saje, může onemocnět. Protože člověk již potom nákazu nešíří mezi další lidi, nemusí být při léčbě izolován. Děti velmi často onemocní lehkou formou, zatímco dospělí a starší lidé prodělávají těžké formy onemocnění. Ty jsou často doprovázené obrnami. Jen výjimečně se na toto onemocnění umírá. Většina obrn se časem upraví, ale u mnohých lidí se objeví jiné potíže. Často začnou mít poruchy soustředění, sníženou kapacitu paměti, mění se i jejich chování a podobně. Tito lidé pak mohou mít nepříjemnosti v práci, ve škole, ztrácejí zájem o své dřívější záliby.

V současnosti existují kvalitní očkovací látky jak pro děti, tak i pro dospělé. Podávají se ve třech dávkách v základním schématu. Po první dávce se druhá podává za jeden až tři měsíce, třetí dávka pak za devět (u některých vakcín i za pět) až dvanáct měsíců. Přeočkování se provádí jednou dávkou po třech letech. V současné době se připravuje změna. Ta bude umožňovat, že od druhého přeočkování se bude vakcína podávat až po pěti letech od prvního přeočkování. Toto rozšíření intervalu mezi přeočkováními však bude platit jen pro lidi mlad-

ší šedesáti let. Očkování je spojeno s mýtem, že by se nemělo provádět v letních měsících. To však není pravda. Očkovat se může kdykoli během roku. Očkovaný člověk ale musí vědět, že je spolehlivě chráněn teprve za čtrnáct dnů od podání druhé dávky vakcíny. Během doby, kdy je riziko, že se s klíštětem setkáme, největší, se proto často podává vakcína v takzvaném zrychleném schématu. Tuto rychlou ochranu žádají lidé, kteří se nenechali naočkovat v zimních měsících roku. Zrychlená schémata se liší podle výrobce očkovací látky a jsou uvedena v přehledu očkovacích látek (viz tab. na straně 85). Mezi vakcíny běžně dostupné na českém trhu patří FSME-Immun 0,5 ml Adult, Encepur pro dospělé, FSME-Immun 0,25 ml Junior a Encepur pro děti.